

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.III.21.628/2016/5.szám

A tanács tagjai: . Havasi Péter a tanács elnöke

. Udvary Katalin előadó bíró

. Almásy Mária bíró

A felperesek: I.rendű felpere

II.rendű felperes

III.rendű felperes

A felperesek képviselője:

. Szatmári Sándor ügyvéd

Az alperes: alperes

Az alperes képviselője:

ácsos

A per tárgya:

jogalap nélküli gazdagodás és kártérítés megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

ővárosi Ítéltábla 6.Pf.20.324/2016/5.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

ővárosi Törvényszék 70.P.21.168/2015/33.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű és II. rendű felpereseknek személyenként 300.000 (háromszázezer) a III. rendű felperes részére pedig 600.000 (hatszázézer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A Svájcban bejegyzett R. AG képviselőjeként P.D. 2008. november 13-án bankszámla szerződést kötött az alperessel. A felperesek P.D. társaságában 2008. december 23-án keresték fel az alperes s-i bankfiókját, ahol P.D. „Alszámla nyitási kérelem”, a felperesek pedig egy-egy „Aláíráskarton vállalati és önkormányzati ügyfelek részére” elnevezésű nyomtatványt töltöttek ki. Az aláíráskartonokon egy-egy felperes neve, személyi adatai és egy-egy az R. AG számlájához tartozó alszámlaszám került feltüntetésre. Az

aláírásminták feletti oszlopban mindegyik nyomtatványon az „egyedül” rovat került kitöltésre. A felperesek aláírtak egy-egy, a pénzösszeg és a kamat tekintetében kitöltetlen, az alszámlákra később utalandó összegek egy évre történő lekötésére vonatkozó szerződést is. Az alperes alkalmazottja egy-egy ügyfélkártyát adott át a felpereseknek. Az I. és a II. rendű felperes személyenként 250.000 eurót, a III. rendű felperes 1.100.000 eurót utalt a számára megadott alszámlára. Az átutalási megbízáson mindhárom felperes kedvezményezett számlaszámaként a részére megadott alszámla számát, kedvezményezettként pedig saját magát jelölte meg. P.D. 2009. január 9-én 750.000 eurót, január 12-én 349.000 eurót utalt át arról az alszámláról, amely felett a III. rendű felperes is jogosult volt rendelkezni. 2009. január 12-én 248.000-248.000 eurót utalt át azokról az alszámlákról, amelyek felett az I., illetve a II. rendű felperesek is jogosultak voltak rendelkezni. P.D.-vel szemben büntetőeljárás indult, amelyben a felperesek polgári jogi igényt érvényesítettek. A büntetőeljárásban kiderült, hogy P.D. több álnevet és több névre kiállított okmányokat használ, a bíróság jogerős ítéletével bűnösnek mondta ki a felperesek sérelmére elkövetett csalás bűntettében és kötelezte őt a felpereseknek okozott kár megtérítésére.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [2] A felperesek a keresetükben arra kérték az alperes kötelezését, hogy fizessen meg az I. és II. rendű felpereseknek személyenként 250.000 eurót, a III. rendű felperesnek 1.100.000 eurót, és ezen összegek után az Európai Központi Bank által közzétett mértékű kamatnak megfelelő késedelmi kamatot. Keresetüket elsődlegesen a jogalap nélküli gazdagodás szabályaira alapították, másodlagosan arra hivatkoztak, hogy az alperes alkalmazottja nem a valóságnak megfelelő tájékoztatást adott az alszámlák felett rendelkezésre jogosult személyek köréről, és ez adott lehetőséget pénzük jogosulatlan felhasználására.

- [3] Az alperes az érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a felperesek számára felismerhető volt: az alszámlák az R. AG főszámlájához tartoznak és az alszámlához tartozó aláíráskartonon bejelentett rendelkezésre jogosult nem az alszámlák felett kizárólagos rendelkezésre jogosult személynek, hanem a főszámla jogosultja meghatalmazottjának minősül. A meghatalmazás nem zárja ki a főszámla jogosultjának rendelkezési jogát a főszámlához tartozó alszámlák felett. A felperesek és az alperes között kommunikációs félreértés volt, ez azonban nem róható fel az alperesnek. Hivatkozott továbbá az alperes arra, hogy a felperesek kárát P.D. okozta, és hozzájárult a kár bekövetkezéséhez a felperesek nem megfelelően gondos eljárása is.

Az első- és másodfokú ítélet

- [4] Az elsőfokú bíróság az ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű felperesnek és a II. rendű felperesnek személyenként 250.000 eurót, a III. rendű felperesnek pedig 1.100.000 eurót, és ezen összegek után 2009. január 12-től a kifizetésig a késedelemmel érintett naptári félét megelőző utolsó napon irányadó, az Európai Központi Bank által közzétett euró alapkamattal megegyező mértékű kamatot, rendelkezett továbbá az elsőfokú perköltség viseléséről. Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása szerint az alszámlákra utalt pénz nem került az alperes tulajdonába, azzal az alperes nem gazdagodott, ezért a felperesek a Ptk. 361. §-ának (1) bekezdése alapján nem követelhetnek megtérítést. Kiemelt jelentőséget tulajdonított az alperesi alkalmazott szóbeli tájékoztatásának és megállapította, hogy az alperes alkalmazottja a felperesek egyértelmű, félre nem érthető, többször feltett kérdésére valótlán tájékoztatást adott, amikor úgy nyilatkozott, hogy az egyes alszámlák felett kizárólag az alszámlához tartozó aláíráskartonon feltüntetett személynek van rendelkezési joga. Ez a téves tájékoztatás okozati összefüggésben áll a kár bekövetkezésével, ezért az alperes a Ptk. 348. §-ának (1) bekezdése és a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése alapján köteles a kárt megtéríteni.
- [5] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét azzal a kiegészítéssel hagyta helyben, hogy az alperes kötelezettsége P.J-nek (P.D-nek) a Kaposvári Törvényszék B.387/2013/67. számú ítéletével és a Pécsi Ítéltábla Bf.II.55/2014/19. számú végzésével megállapított kötelezettségével egyetemleges. A másodfokú bíróság az ítélete indokolásában kiemelte, hogy a felperesek bizonyítási kötelezettségüknek a büntetőeljárás irataival kívántak eleget tenni, ezt az alperes az elsőfokú eljárásban nem sérelmezte és nem terjesztett elő további bizonyítási indítványt. Az alperes a felperes kárának bekövetkezését és a kár összegét nem tette vitássá. A felperesekkel együtt eljáró F.L. tanú, valamint az alperes alkalmazottja, H.G. tanú vallomása alapján megállapította, hogy az alkalmazott a felperesek kérdésére úgy nyilatkozott, hogy kizárólag ők rendelkezhetnek az alszámlák felett. A bankszámlanyitással hivatásszerűen foglalkozó munkavállalótól a másodfokú bíróság szerint az adott helyzetben általában elvárható, hogy a valóságnak megfelelő tájékoztatást adjon az ügyfeleknek a számla felett rendelkezésre jogosult személyek köréről. A felperesek téves tájékoztatása H.G-nek felróható. A téves tájékoztatás mellett más körülmények is alátámasztották azt a látszatot, hogy kizárólag a felperesek jogosultak rendelkezni az alszámlák felett. Ilyen körülmény volt, hogy az aláíráskartonokon az aláírásminták feletti oszlopban mindegyik nyomtatványon az „egyedül” rovat került kitöltésre, valamint a felperesek nevére

szóló és az alszámlák számát is feltüntető ügyfélkártyákat állított ki, amely csak magánszemély ügyfelek részére történhet. A lekötési megbízások aláírása vitatott volt, azonban H.G. elismerte és tudott erről a s-i fiók más alkalmazottja is, hogy ilyen megbízás történt. A másodfokú bíróság szerint jelentőséget kellett tulajdonítani annak, hogy a lekötési megbízások eltűntek. A III. rendű felperes szerint ennek az volt az oka, hogy a lekötési megbízásokon az R. AG neve nem szerepelt. Bizonyított ezáltal, hogy a felperesek csak akkor írták alá a befektetési szerződést az R. AG-vel, miután H.G. biztosította őket arról, hogy az alszámlák felett kizárólag a felperesek jogosultak rendelkezni. Az alszámlák nyitása időben megelőzte a befektetési szerződések aláírását. A másodfokú bíróság szerint ezért az alperes alkalmazottjának felróható magatartása: a nem megfelelő tájékoztatás és a tájékoztatás megerősítésére alkalmas okiratok kiállításának és a felperes kárának bekövetkezése között fennáll az okozati összefüggés, és a Ptk. 344. §-ának (1) bekezdése alapján a felperesekkel szemben az alperes P.D-vel egyetemlegesen felel a kárért. A Ptk. 340. §-a (1) bekezdésének alkalmazására a másodfokú bíróság nem látott alapot.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [6] Az alperes felülvizsgálati kérelme a jogerős ítélet és az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése mellett elsődlegesen a keresetet elutasító, másodlagosan az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasító, harmadlagosan a felperesek terhére, az alperes ellenkérelmének és fellebbezésének megfelelő kármegosztást alkalmazó döntés meghozatalára irányult. A felülvizsgálati kérelem szerint a bíróság a peres felek közötti jogviszonyt és az alperes eljárását, illetőleg az alperessel szemben általában elvárható magatartást nem kellő alapossággal vizsgálta. Az alperes szerint a felperesek károsulti közrehatása igazolható, ezért a kármegosztást a bíróságnak érdemben kellett volna vizsgálnia.
- [7] Az alperes jogi álláspontja szerint a jogerős ítélet indokolása okszerűtlen és logikai ellentmondásokat tartalmaz, sérti a Pp. 163. §-ának (1) bekezdését, 193. §-át, 206. §-ának (1) bekezdését és a 221. §-át. A bíróság a tényállást kellően nem tárta fel és a hiányosan megállapított tényállás nem igazolt körülményeket tényként tartalmaz, a csatolt okiratokkal és a vonatkozó jogszabályokkal ellenkezően. A bíróság jogszabálysértően nem vizsgálta, hogy a felperesek és az R. AG között befektetésre irányuló jogviszony volt és a felperesek azért akartak bankszámlát nyitni az alperesnél, hogy pénzüket befektessék az R. AG-n keresztül. A bíróság tévesen értékelte az R. AG részéről a felpereseknek adott meghatalmazást, az erre épülő jogviszonyt, a felperesek által aláírt aláírás kartonokkal kiváltott joghatást és az alperes részéről nyújtott szolgáltatást. Az alperes nem vett

részt a büntetőeljárásban, ezért az ott tett nyilatkozatok nem tekinthetők általa elfogadott tényeknek. A bíróság ellentmondóan értékelte H.G. vallomásait, és okirati bizonyítékként vette figyelembe az ügyfélkártyákat, amelyek nem minősülnek jognyilatkozatnak. A bíróságnak a Pp. 386/S. §-a alapján - figyelemmel a Pp. 146/A. §-ára is - érdemben vizsgálnia kellett volna a kereseti követelés pontos meghatározását.

- [8] A felülvizsgálati kérelem szerint a másodfokú ítélet sérti a Ptk. 205. §-ának (2)-(4) bekezdéseit, 222. §-át, 339. §-ának (1) bekezdését és a 340. §-ának (1) bekezdését. Az alperes számára nem volt egyértelmű, hogy a felperesek szerint lényeges feltétel az önálló számlavezetés, a kizárólagos rendelkezési jog. Azt a felpereseknek kellett volna bizonyítaniuk, hogy az alperes számára a lényeges körülmények ismertek és világosak voltak, és az ő kötelességük volt, hogy az alperest maradéktalanul tájékoztassák a jogviszony létrehozásához szükséges körülményekről. Az alperes utalt arra, hogy P.D. jogerősen elítélt elkövető a bűncselekményével a felperesekkel együtt az alperest is megtevesztette és a bíróságnak ezt is értékelnie kell. Nem megfelelően vette figyelembe a bíróság, hogy a felperesek meghatalmazás alapján az alperes felé nem a saját nevükben léptek fel, továbbá, hogy a felperesekkel szembeni eljárást nem lehet külön választani az R. AG részére nyújtott szolgáltatásoktól.
- [9] A bíróság jogszabálysértő módon bírálta el a felperesek felróható magatartását is, alaptalanul és felelőtlenül bíztak ugyanis a tanácsadóval eljáró felperesek abban, hogy kizárólagos rendelkezésű számla nyílik a számukra, az „egyedül/single” kifejezés nem félreérthető. Téves az a megállapítás is, hogy az alperes nem vitatta a kár összegét. A felülvizsgálati kérelem szerint a jogerős ítélet sérti továbbá a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény 77. §-ának (2) bekezdését, a pénzforgalmi szolgáltatásokról és az elektronikus fizetési eszközökről szóló 227/2006. (XI.20.) Korm. rendelet 5. §-ának (1) bekezdését. A másodfokú bíróság figyelmen kívül hagyta az alperesre vonatkozó kötelező jogszabályokat.
- [10] A felperesek a felülvizsgálati ellenkérelmükben a jogerős ítélet hatályban tartását, a felülvizsgálati kérelem elutasítását kérték. Vitatták, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályokat sértette. A felperesek befektetési szándéka nem hozható összefüggésbe az önálló számlanyitás és az alszámla-nyitás kérdésével, nem volt szükségszerű a rendelkezési jog átadása az R. AG-nek. Az R. AG által a felpereseknek adott meghatalmazást a bíróság jogszerűen értékelte. A büntetőeljárásban beszerzett bizonyítékokat a bíróság figyelembe vehette, döntését a Pp. 221. §-ának (1) bekezdése szerint indokolta. A hivatkozott Pp. 386/S. § és a 146/A. § az ügyben nem alkalmazható. Az alperes

bizonyítottnan nem tájékoztatta arról a felpereseket, hogy alszámlák esetében a főszámla felett rendelkező ezt bármikor felülírhatja. Az ügyfelek megtévesztését több körülmény is bizonyítja. A felperesek egyébként nem pénzügyi tanácsadóval jártak el, állításaikat a büntetőeljárásban hozott ítélet alátámasztotta. Az aláíráskartonok nem egyértelmű voltáról mindkét ítélet megállapításokat tett, az pedig minden alapot nélkülöz, hogy a felperesek a felróhatóság szempontjából nem mentesíthetők. Az alperes nem tett a kár összegére vonatkozó vitató nyilatkozatot. A felperesek és az alperes között nem jött létre bankszámla szerződéses jogviszony, az alperes és az R. AG közti jogviszony vizsgálata a szerződésen kívüli károkozás tekintetében szükségtelen.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [11] A Pp. 270. §-ának (2) bekezdése alapján a Kúria azt vizsgálta, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértő-e.
- [12] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.
- [13] A jogvita elbírálása érdekében szükséges bizonyítást a bíróság teljes körűen lefolytatta, és a bizonyítékokat a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott a Pp.-nek a bizonyításra vonatkozó szabályai megsértése nélkül, a Pp. 206. §-ának (1) bekezdése szerint helyesen értékelte. A bíróság vizsgálta az R. AG és a felek között fennálló viszonyt, és állást foglalt a felek befektetési szándékát illetően is. A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján megalapozottnan megállapítható volt, hogy nem az alszámlákra átutalt összegek kerültek volna befektetésre, hanem ezek az R. AG által felvenni kívánt hitel biztosítékai lettek volna, az alszámlák nyitása pedig időben megelőzte a befektetési szerződések aláírását. A bíróság az okirati bizonyítékokat megfelelően vizsgálta, és részletesen megindokolta, hogy az aláíráskartonokon lévő „egyedül” rovat kitöltése, a felperesek nevére szóló, az alszámlák számát is feltüntető ügyfélkártyák kiállítása mennyiben volt hamis látszatot keltő, és a lekötési megbízások létezésének és eltűnésének okát is értékelte. Az e körben kifejtettekkel a Kúria egyetért.
- [14] Az alperes a büntetőeljárás iratait megismerve nem volt elzárva attól, hogy arra észrevételeit tegye, bizonyítási indítvánnyal éljen, ennek hiányában a büntetőeljárásban beszerzett bizonyítékokat a bíróság figyelembe vehette. A felperesek keresete nem ütközött a Pp. 146/A. §-ába, az egyértelműen a P.D. által a felperesek pénzéből átutalt összegek megtérítésére irányult, a jogerős ítélet indokolása pedig jól tartalmazza, hogy ez az összeg a hivatkozott jogcímek közül a Ptk. 361. §-ának (1) bekezdése alapján nem, a szerződésen kívüli károkozás szabálya [Ptk. 339. § (1) bekezdés] alapján azonban követelhető, mert az alperes

alkalmazottja a felperesek téves tájékoztatásával, és az annak megerősítésére alkalmas okiratok kiállításával lehetővé tette, hogy P.D. jogosulatlanul felhasználja a felperesek pénzét. A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján megalapozottan megállapítható volt, hogy a felperesek az alperessel az R. AG meghatalmazottaiként kerültek kapcsolatba, ezért a kárigény elbírálására a Ptk.-nak a szerződésen kívüli károkozásra vonatkozó szabályai az irányadók. A meghatalmazás tartalmát, illetőleg az annak alapján kialakult jogkövetkezményeket a bíróság helyesen értékelte, a másodfokú bíróság jól utal arra, hogy a meghatalmazás nem hoz létre szerződéses jogviszonyt a meghatalmazott és a meghatalmazóval szerződő fél között. A bíróság érdemben foglalkozott a kereseti követelés alapjául megjelölt valamennyi jogcímmel, az indokolás megfelel a Pp. 221. §-ának (1) bekezdésében foglaltaknak.

Az alperes tévesen állítja, ezt a bizonyítékok nem támasztják alá, hogy a felperesek azért érkeztek az alpereshez, hogy a pénzüket befektetés céljából átadják az R. AG-nek, valójában a felperesek pénze biztosíték volt. Azt pedig H.G. vallomása is megerősítette, hogy a felperesek számára a kizárólagos rendelkezési jog biztosítása lényeges feltétel volt, így ezt a bíróság megalapozottan állapította meg. A felperesek ismételt kérdést tettek fel erre vonatkozóan H.G.-nek, ezért az alperes alaptalanul hivatkozik arra, hogy nem volt maradéktalanul ismert és világos az alperes részére a felpereseknek az a kikötése, hogy kizárólag rendelkezhessenek az alszámlák felett, a Ptk. 205. §-a (2)-(4) bekezdéseiben foglaltak sérelme nem állapítható meg. Az alperes téves tájékoztatása és a megtévesztő okiratok kiállítása attól függetlenül felróható, hogy P.D. bűncselekményt követett el. A kereset alapján nem a ReValor AG és az alperes közötti és a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott hitelintézeti és pénzforgalmi jogszabályokkal szabályozott jogviszonyt kellett vizsgálni, hanem azt, hogy az alperes kártérítési felelőssége a Ptk.-nak a szerződésen kívüli károkozás szabálya szerint a felperesekkel szemben fennáll-e. E körben annak volt jelentősége, hogy az alperes alkalmazottjának volt-e olyan felróható magatartása, amely a felperesek kárával okozati összefüggésben áll. A jogerős ítélet indokolásában a bíróság a felróhatóság és az okozati összefüggés kérdésében a bizonyítékok Pp. 206. §-ának (1) bekezdése szerinti értékelésével, a hivatkozott anyagi jogi szabályoknak megfelelően döntött és jól állapította meg azt is, hogy a felperesek terhére nem volt olyan felróható magatartás (mulasztás), amely a Ptk. 340. §-a (1) bekezdésének alkalmazására alapot ad. A kár bekövetkezését és annak mértékét az alperes ténylegesen nem vitatta, az átutalások ténye és mértéke egyébként a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján megállapítható.

Záró rész

- [15] A kifejtettekre tekintettel a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból nem jogszabálysértő, ezért azt a Kúria a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül meghozott határozatával a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.
- [16] A Pp. 270. §-ának (1) bekezdése szerint alkalmazott Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte a felülvizsgálati eljárásban pervesztes alperest a felperesek felülvizsgálati eljárási költségének a megfizetésére.

Budapest, 2016. október 26.

Dr. Havasi Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Udvary Katalin s.k.
előadó bíró, Dr. Almásy Mária s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

bírósági ügyintéző
HM